

4.6.2. Serveis d'accés a informació retrospectiva: hemeroteques i arxius digitals

Un dels millors SVA que poden oferir els diaris a través de la Xarxa és l'accés a la seva informació retrospectiva. En parlar d'aquests fons en el context digital cal observar que el concepte s'amplia i va més enllà de l'accés a la informació estrictament textual o gràfica.

Amb la irrupció de la premsa a Internet s'ha iniciat un procés de redefinició que es materialitza en la incorporació d'informació de naturalesa diversa (àudio, vídeo, gràfics animats) i en la creació de nous productes periodístics on s'integra (guies interactives, reportatges i dossiers textuais, fotogràfics o multimèdia, etc.). Reduir el fons retrospectiu accessible a les informacions textuais publicades implica desapropiar les possibilitats de la Xarxa i desestimar la valuosa col·lecció documental que constitueixen aquests altres materials. L'anàlisi des d'una perspectiva documental obliga a plantejar-se que, a mesura que creix el nombre d'aquests documents augmenta també la necessitat de crear sistemes específics d'organització, emmagatzematge i recuperació selectiva de la informació. Els diaris digitals més avançats del panorama internacional no han passat per alt la qüestió, i al marge de les hemeroteques, disponibles des de fa bastants anys, comencen a oferir arxius on l'usuari pot consultar aquest altre fons d'informació retrospectiva.

Bàsicament, per tant, en parlar d'accés a informacions i documents ja publicats cal tenir presents hemeroteques amb informació textual i arxius fotogràfics i audiovisuals.

4.6.2.1. Hemeroteques

Per accedir a notícies retrospectives els diaris digitals compten amb hemeroteques en línia. Un SVA de gran utilitat tant per al públic en general com per als professionals de la comunicació o d'altres àmbits. Conscients de la seva significació un bon nombre diaris les han convertit en serveis de pagament. Aquesta és una tendència més acusada en les capçaleres nord-americanes, tot i que en prestigiosos mitjans europeus com *Le Monde*, *Moscow Times*, *Frankfurter Allgemeine* o *Corriere della Sera* l'accés a la seva informació retrospectiva implica un despesa econòmica. .

4.6.2.1.1. Formes de presentació de les hemeroteques

Existeixen bàsicament dues formes de presentació:

- Hemeroteques al mode tradicional que ofereixen a l'usuari la possibilitat de consultar exemplars íntegres d'edicions retrospectives mitjançant el que es coneix com a *browsing*¹. És un tipus de consulta equivalent al que es podria fer en una hemeroteca de premsa impresa. Es tria una data concreta i es visualitza l'exemplar corresponent.
- Hemeroteques en forma d'arxiu de notícies constituïdes per bases de dades alimentades amb continguts de les corresponents edicions del diari.

El *browsing* d'exemplars va ser la primera de les opcions a implementar-se en l'accés a informació retrospectiva. Actualment la totalitat de diaris consultats l'ofereix de forma gratuïta. Tot i que es tracta d'un sistema molt present cal dir que en els rotatius nord-americans es tendeix a substituir-lo pel de consulta mitjançant *searching* en bases de dades de notícies .

Taula 5. Diaris internacionals amb major cobertura de *browsing*

Publicació	Cobertura	País	Servei
<i>Folha do Sao Paolo</i>	1994 (jul.)	Brasil	Gratuït
<i>San Francisco Chronicle</i>	1995 (gen.)	USA	Gratuït
<i>La Nación</i>	1995 (abr.)	Costa Rica	Gratuït
<i>Die Welt</i>	1995 (maig)	Alemanya	Gratuït
<i>Rhein Zeitung</i>	1995 (jun.)	Alemanya	Gratuït
<i>Lancashire</i>	1995 (oct.)	Regne Unit	Gratuït
<i>La Nación</i>	1995 (des.)	Argentina	Gratuït
<i>The Times</i>	1996 (gen.)	Regne Unit	Gratuït
<i>Clarín</i>	1996 (març.)	Argentina	Gratuït
<i>Jawa Pos</i>	1996 (abr.)	Indonèsia	Gratuït
<i>La Prensa</i>	1996 (maig)	Hondures	Gratuït
<i>El Universal</i>	1996 (jun.)	Veneçuela	Gratuït
<i>Globes</i>	1996 (jul.)	Israel	Gratuït
<i>L'Humanité</i>	1996 (ago.)	França	Gratuït
<i>Hindustan Times</i>	1996 (des.)	Índia	Gratuït
<i>Moroccan Today</i>	1997 (set.)	Marroc	Gratuït

Font: Elaboració pròpia

¹ El terme *browsing* pot traduir-se per fulleig, no obstant això s'ha decidit emprar la versió en anglès donat que el seu ús està molt extès per referir-se a la consulta exemplar per exemplar.

La consulta d'hemeroteques a través de bases de dades de notícies va molt més enllà de la visualització d'exemplars concrets i permet d'explotar de forma selectiva grans volums d'informació organitzats mitjançant sistemes gestors de bases de dades documentals (SGBDD). Com s'ha indicat abans, els diaris nord-americans es decanten majoritàriament per aquest sistema, tot i que la seva presència és també significativa en rotatius d'altres països, sobretot europeus i hispanoamericans. La cobertura cronològica d'aquests arxius de notícies és variable, fet que sol incidir en la gratuïtat o no del servei. La taula 6 mostra els arxius de notícies amb major cobertura temporal. Llevat dels casos de *Le Monde* i del rus *St. Petersburg Times* la resta pertanyen a diaris nord-americans i tots, a excepció de la del rotatiu rus, són serveis de pagament, encara que en alguns casos la recerca i visualització de titulars o de notícies abreujades sigui gratuïta.

Taula 6. Diaris internacionals amb major cobertura cronològica en el seu arxiu de notícies

Publicació	Cobertura	País	Servei
<i>The Washington Post</i>	1977	USA	Pagament
<i>Philadelphia Daily News</i>	1978	USA	Pagament
<i>The Boston Globe</i>	1979	USA	Pagament
<i>Philadelphia Inquirer</i>	1981	USA	Pagament
<i>El Nuevo Herald</i>	1982	USA	Pagament
<i>Miami Herald</i>	1982	USA	Pagament
<i>Detroit Free Press</i>	1982	USA	Pagament
<i>Lexington Herald Leader</i>	1983	USA	Pagament
<i>Wichita Eagle</i>	1984	USA	Pagament
<i>Charlotte Observer</i>	1985	USA	Pagament
<i>Chicago Tribune</i>	1985	USA	Pagament
<i>San Jose Mercury</i>	1985	USA	Pagament
<i>The Springfield State J. Leader</i>	1985	USA	Pagament
<i>Fresno Bee</i>	1986	USA	Pagament
<i>Phoenix Newspaper</i>	1986	USA	Pagament
<i>Seattle Post Intelligencer</i>	1986	USA	Pagament
<i>Columbia State</i>	1987	USA	Pagament
<i>Grand Forks Herald</i>	1987	USA	Pagament
<i>Orange County Register</i>	1987	USA	Pagament
<i>Le Monde</i>	1987	França	Pagament
<i>Sant Petersburg Times</i>	1987	Rússia	Gratuït

Font: Elaboració pròpia

Com recull la taula 6, els arxius amb una cobertura cronològica més àmplia corresponen a diaris nord-americans, el segon lloc l'ocupen capçaleres europees. Pel que fa als diaris asiàtics destaquen els arxius de rotatius de Singapur com *The Straits Times* (des del 1989), *The Business Times* (1990) o *The New Paper* (1990) i l'israelià *The Jerusalem Post* (1996). Pel que fa als diaris africans l'abast de les seves les hemeroteques és bastant pobre, la majoria compta només amb uns quants números disponibles i el sistema més usual és el *browsing*².

Pel que fa el panorama europeu i hispanoamericà la cobertura cronològica dels seus arxius queda reflectida en les dades de la taula 7. Alemanya i el Regne Unit són els països que més diaris tenen en el *ranking*.

Taula 7. Diaris europeus i hispanoamericans amb major cobertura cronològica en els seus arxius de notícies (no s'inclouen els espanyols)

Publicació	Cobertura	País	Servei
<i>Le Monde</i>	1987	França	Pagament
<i>Sant Petersburg Times</i>	1987	Rússia	Gratuït
<i>El Tiempo</i>	1990	Colòmbia	Pagament
<i>Les Echos</i>	1991	França	Gratuït
<i>Frankfurter Rundschau</i>	1991	Alemanya	Gratuït
<i>Corriere della Sera</i>	1992	Itàlia	Pagament
<i>Searbrucker Zeitung</i>	1993	Alemanya	Pagament
<i>Moscow Times</i>	1994	Rússia	Pagament
<i>Berliner Zeitung</i>	1994	Alemanya	Gratuït
<i>Die Welt</i>	1994	Alemanya	Gratuït
<i>The Electronic Telegraph</i>	1994	Regne Unit	Gratuït
<i>Jornal de Noticias</i>	1995	Portugal	Gratuït
<i>La Nación</i>	1995	Costa Rica	Gratuït
<i>Borsen</i>	1995	Dinamarca	Pagament
<i>Lancashire</i>	1995	Regne Unit	Gratuït
<i>La Prensa</i>	1995	Hondures	Gratuït

² Una interessant font per obtenir informació sobre l'estat de les hemeroteques dels periòdics africans és el directori especialitzat elaborat dins dels projecte Afrinul de l'Africana Librarians Council, entitat dependent de l'African Studies Associations dels Estats Units, i el Cooperative Africana Microfilm Project, del Center for Research Libraries. El directori, a més d'enllaços a un elevat nombre de publicacions aporta una útil descripció que inclou dades relatives a les hemeroteques de cada publicació. Pot consultar-se a: <<http://www.columbia.edu/cu/lweb/indiv/africa/cuvl/newpapers.html>>. [Consulta: 15.04.2001]

<i>Berliner Kurier</i>	1995	Alemanya	Gratuït
<i>De Telegraaf</i>	1996	Holanda	Gratuït
<i>Frankfurter Allgemeine</i>	1996	Alemanya	Pagament
<i>Hamburger Morgenpost</i>	1996	Alemanya	Gratuït
<i>L'Humanité</i>	1996	França	Gratuït
<i>La Nación</i>	1996	Argentina	Gratuït
<i>Clarín</i>	1997	Argentina	Gratuït
<i>O Globo</i>	1997	Brasil	Gratuït
<i>Financial Times</i>	1997	Regne Unit	Gratuït

Font: Elaboració pròpia

4.6.2.1.2. Tipus d'informació accessible

Deixant al marge les hemeroteques de consulta a través de *browsing*, on allò que es visualitza són edicions completes, la informació que s'introdueix en les bases de dades hemerogràfiques és més selectiva. Només inclouen informació textual, no elements infogràfics, ni fotografies. Tampoc se solen incloure les informacions procedents de seccions com: necrològiques, meteorologia, anuncis classificats, cartellera d'espectacles. Per accedir a algunes d'aquestes informacions els diaris han desenvolupat altres serveis i sistemes de recuperació, una mostra dels quals serà analitzada posteriorment. D'altra banda, hi ha capçaleres que incorporen els continguts dels seus suplementes en els arxius de notícies, mentre que d'altres creen bases de dades específiques per facilitar-ne la seva consulta.

4.6.2.1.3. Sistema d'interrogació

Cada vegada és més habitual de trobar diaris que proporcionen dos sistemes de cerca. Un de simple, per a peticions d'informació senzilles, i un altre avançat per dur a terme cerques més complexes. Alguns diaris incorporen, a més la possibilitat d'executar les consultes únicament sobre l'hemeroteca, o bé, ampliar-la a tota la seu del diari, o a tota la Web, aquest és el cas de l'argentí *Clarín* o del britànic *Financial Times*. Alguns sistemes més refinats fins i tot permeten guardar les estratègies de cerca per a posteriors reutilitzacions.

En la pràctica totalitat d'hemeroteques consultades, la cerca s'efectua amb llenguatge natural, per la qual cosa la precisió de la recuperació es veu condicionada pels problemes derivats d'aquest tipus de llenguatge (polisèmia, sinonímia, ambigüitat). La seva utilització s'explica per l'absència d'anàlisi documental del contingut de les informacions que formen part de les hemeroteques. Per pal·liar possibles problemes de soroll en la recuperació i, alhora millorar el nivell de precisió, els diaris contemporen la possibilitat de limitar la recerca. *Le Monde* i *Los Angeles Times*, per exemple, inclouen una limitació segons el tipus d'article; *Chicago Tribune*, *Philadelphia Inquirer*, *Die Welt* o *The Times*, entre d'altres, permeten limitar la recerca a seccions concretes del diari; *Les Echos* l'aplica a zones geogràfiques.

Los Angeles Times i *Les Echos* són els únics que permeten la recuperació a partir de categories temàtiques preestablertes. El primer, a través del servei anomenat Knowledge Center, des d'on l'usuari pot triar entre un centenar de categories i recuperar les notícies de l'arxiu que hi estan associades. És l'únic diari que empra un llenguatge controlat per descriure el contingut de les notícies que formen part de la seva hemeroteca. En el cas de *Les Echos* el formulari de consulta de l'hemeroteca compta amb l'opció de limitar les cerques a notícies que responguin a alguna de les categories temàtiques que proposa el propi diari.

A l'hora d'explotar la riquesa informativa de les hemeroteques es detecten les diferències existents entre els sistemes gestors de bases de dades amb els quals s'han creat. Aquestes diferències es basen en dos aspectes fonamentals; d'una banda, en el tipus d'aplicació informàtica que determina, entre d'altres coses, la subtileza del llenguatge d'interrogació, i de l'altra, en l'estructura del registre de la base de dades, és a dir, els camps bibliogràfics a través dels quals buscar i recuperar els documents. En relació amb aquest últim aspecte, la riquesa en el nombre de camps a partir dels quals interrogar el contingut dels arxius de notícies, les opcions més usuals són les següent:

- Recerca per seccions. El més habitual és que el diari permeti triar una de les seccions. Hi ha rotatius amb sistemes més refinats, com el de *The Jerusalem Post*

(imatge 13) o el de l'argentí *Clarín*, que compten amb la possibilitat d'executar la recerca en diverses seccions prèviament seleccionades, ahora,.

- Recerca per períodes cronològics. Hi ha sistemes on l'usuari pot establir lliurement un rang cronològic, d'altres obliguen a triar entre períodes determinats pel diari en el formulari de cerca. Alguns, com *Le Monde*, ofereixen ambdues opcions.
- Recerca per elements de la notícia: algunes bases de dades compten amb la possibilitat de buscar per alguns elements destacats del document, com el titular, subtítol, autor i *lead*, etc. Un cas singular és el de *Le Monde*. Donat que el seu servei d'hemeroteca és de pagament i el preu de les notícies s'estableix en funció de la seva dimensió, el formulari de cerca permet limitar l'extensió d'aquestes (imatge 14)

Imatge 13. Sistema de cerca avançada en *The Jerusalem Post*

The Jerusalem Post : Search Center : Advanced Search

Search for these words **SEARCH**

Type search words or phrases. To connect separate words and phrases, use **AND** or **OR**.
Example: siegel AND blind

Which Date
If no date is selected, then all articles will be searched

Last 7 days
Last 30 Days
Last 6 Months

Search
Select the field you would like to search, then enter the words to search for

Headline
Keywords
Text
Headline
Byline
Photo Credit
Photo Caption
Memo
Economics

information on searching keywords.

Section
To select more than one option, use the Control key (Windows) or Command key (Mac)

Daily
Magazine
Time Out
Supplements

Publication
To select more than one option, use the Control key (Windows) or Command key (Mac)

Display Most Recent First

Display Options

SEARCH

Imatge 14. Part del formulari de cerca avançada del diari *Le Monde*

archives.lemonde.fr
archives Le Monde.fr

858 719 articles publiés depuis 1987

Rechercher

Informations et tarifs

Porte-monnaie électronique

Accès forfaits

F.A.Q. ?

Nous écrire

Realisations hébergement

• **Période de parution :**

☉ Dernière année • Aide

C Le: 14/04/2001

C Du: 01/01/1997 au: 14/04/2001

• **Type d'article :**

Tous • Aide

Biographies et portraits

Editoriaux

Chronologies

Lettres du Monde

• **Taille :**

Le nombre de lignes correspond à une moyenne de 32 caractères par ligne

Bref (moins de 12 lignes) GRATUIT • Aide

Court (de 12 à 46 lignes)

Moyen (de 47 à 156 lignes)

Long (plus de 156 lignes)

4.6.2.1.4. Visualització de resultats

Part del valor afegit que acompanya la consulta d'un arxiu hemerogràfic digital ve donat també per les opcions associades a la i visualització dels resultats:

- Seleccionar l'ordre de sortida. Els principals diaris internacionals tendeixen a permetre a l'usuari decidir el criteri amb què vol que apareguin els resultats. Aquests criteris solen ser el cronològic i el ponderat. Aquest últim implica que, a través d'un algoritme, es calcula de forma automàtica el grau de rellevància del document a partir del nombre d'ocurrències dels termes sol·licitats en la cerca, combinat amb la seva ubicació dins del text.
- Determinar el nombre de resultats a visualitzar.
- Format de visualització. Certs diaris permeten seleccionar quines parts del registre bibliogràfic: titular, subtítol, *lead*, text complet de la notícia, etc. (Vegeu la part 'display options' de la imatge 13)
- Volum d'informació sobre cada document. És essencial que els sistemes siguin capaços de donar respostes riques sobre cadascun dels documents obtinguts en una cerca. El volum de dades sobre cada notícia pot actuar com un valuós indicador per

conèixer el nivell de precisió i adequació dels resultats obtinguts. Així, existeixen el que anomenem ‘indicadors auxiliars’ que permeten contextualitzar i valorar l’interès del document. Aquestes indicacions auxiliars solen ser: subtítol, *lead*, secció, autor, data, dimensió i rellevància de la notícia. A aquestes indicacions caldria afegir dos elements que també resulten d’ajuda, com ara l’especificació del nombre total de documents recuperats i el fet de destacar el terme o termes de cerca en les respostes.

El nombre d’indicadors auxiliars utilitzat és força desigual entre els principals diaris estrangers consultats, tal i com mostra la taula 8

Taula 8. Diaris internacionals amb major riquesa d’indicadors auxiliars en la visualització de resultats

Publicació	Total	Tít. ³	Subt	Secc	Data	Aut.	Tamany	Lead	T.dest	Rellev
<i>Chicago Tribune</i>
<i>Clarín</i>	
<i>La Nación</i>
<i>New York Times</i>		
<i>Philadelphia Inquirer</i>
<i>Washington Post</i>		
<i>Financial Times</i>
<i>Corriere della Sera</i>				
<i>Los Angeles Times</i>			
<i>Le Monde</i>		
<i>Les Echos</i>
<i>San Jose Mercury</i>		
<i>Boston Globe</i>		
<i>Jerusalem Post</i>		
<i>The Times</i>	
<i>El Mercurio</i>		
<i>La Repubblica</i>			
<i>Hamburger Morgenpost</i>		
<i>San Francisco Chronicle</i>					
<i>The Guardian</i>		

Font: elaboració pròpia

³ Les abreviatures utilitzades en els encapçalaments d’aquesta taula corresponen a: tít. = titular; subt. = subtítol; secc. = secció; aut. = autor; T. dest. = terme destacat; Rellev. = grau de rellevància

4.6.2.1.5. Ajudes en línia a la consulta

És imprescindible que els arxius de notícies comptin amb un bon sistema d'ajuda per optimitzar el procés de consulta. Encara hi ha però, diaris que no han pensat a proporcionar pàgines d'ajuda. En altres casos les que s'ofereixen són poc aclaridores i la seva utilitat és dubtosa. Entre els diaris internacionals és força habitual que l'ajuda sigui en realitat un servei *FAQ* (Frequent Asked Questions) que orienti l'usuari en tot allò relacionat amb la consulta de l'hemeroteca digital: preu (si s'escau), cobertura cronològica, tipus de documents que s'incorporen, on adreçar-se per aconseguir articles no inclosos en l'arxiu en línia. Sigui quin sigui el camí triat per oferir ajuda en línia, aquesta ha d'incloure una explicació detallada del formulari de consulta (possibilitats i camps de cerca) sobretot dels elements del llenguatge d'interrogació (operadors disponibles, sensibilitat del sistema a l'ús de majúscules/minúscules, etc.) i una nodrida bateria d'exemples.

4.6.2.2. Hemeroteques col·lectives

Algunes empreses editores propietàries de diversos diaris han creat hemeroteques que possibiliten la recerca simultània en el fons documentals de les seves capçaleres. Actualment i a través d'un únic sistema d'interrogació, és possible consultar de forma conjunta la informació retrospectiva dels britànics *The Guardian* i *The Observer*. En aquest mateix sentit pot esmentar-se Cyberabo (imatge 15), servei mitjançant el qual es poden consultar els arxius del grup Edipresse que inclouen *24 Heures*, *Le Matin* i *La Tribune de Genève*. Al marge d'aquestes iniciatives, que parteixen dels propis diaris o dels grups editorials als quals pertanyen, han sorgit altres empreses que, sense procedir del món periodístic, han posat en marxa projectes per proporcionar accés simultani a hemeroteques de diaris. Aquestes iniciatives seran comentades en apartats posteriors.

Imatge 15. Pàgina informativa de l'hemeroteca col·lectiva del grup Edipresse



4.6.2.3. Serveis professionals de recerca hemerogràfica

Es tracta de serveis realitzats per documentalistes. Són de pagament i tenen l'objectiu d'estalviar temps a l'usuari, ajudar-lo en les seves consultes i proporcionar-li còpies de notícies o articles. En aquest sentit, actuen com a veritables Serveis d'Obtenció de Documents (SOD). *Los Angeles Times* és el millor exemple. Ofereix diverses opcions als seus clients:

- Llistats de titulars sobre matèries específiques⁴. El diari proporciona, per fax o correu electrònic, una relació que conté més d'un centenar de referències bibliogràfiques d'articles publicats sobre el tema demanat per l'usuari. Les notícies referenciades poden remuntar-se fins a 1985. Aquelles que interessin es poden demanar a text complet al servei, buscar-les directament en l'arxiu en línia o en les biblioteques que comptin amb la col·lecció del diari.
- Cerca d'articles específics: poden enviar, previa comanda per fax o *e-mail*, qualsevol article des de l'any 1985. La cerca la poden fer els documentalistes del servei o bé el propi usuari, consultant l'hemeroteca en línia.

⁴ A l'any 2001 el preu del llistat era de 10\$.

- Cerques històriques: els professionals dels serveis poden fer cerques retrospectives en els índexs i fons microfilmats no disponibles en línia i remetre els resultats a l'usuari⁵.

4.6.2.4. Arxius fotogràfics digitals

Donat que en les bases de dades hemerogràfiques no s'inclouen les imatges que acompanyen les notícies, és interessant que es dissenyin sistemes per poder accedir-hi. Des d'un punt de vista documental això resulta més complex i costós que la creació d'hemeroteques. Així com davant la dificultat de dur a terme una indexació intel·lectual de la informació textual els diaris poden utilitzar sistemes d'indexació automàtica que garanteixin certa qualitat en la recuperació, en el cas de la informació gràfica aquesta solució no és viable. Si bé és cert que es poden indexar automàticament a partir del text explicatiu que a cops les acompanyen, també ho és que aquesta informació no sempre acostuma a ser prou descriptiva, fet que limita l'eficàcia de la indexació automàtica. Per tant, pot concloure's que elaborar arxius d'imatges no està tant a l'abast dels diaris com la creació d'arxius d'informació textual, i el reduït nombre de mitjans que en disposen corrobora aquest argument. Només es poden assenyalar exemples puntuals com el del *San Francisco Chronicle* (imatge 16) que compta un arxiu fotogràfic que abasta el material propi des de l'any 1997.

Un dels arxius fotogràfics més complets pertany a *The Washington Post* (imatge 17). La seva cobertura arrenca l'any 1998, però no és exhaustiu quant a volum d'imatges incorporades. Es consulta mitjançant *browsing*. Els documents estan organitzats a partir de les seccions periodístiques. Cada una té un índex cronològic de fotografies. Es proporciona el títol que actua com a enllaç per activar la seva visualització. En activar l'enllaç es mostra la imatge, que s'acompanya d'una descripció detallada, s'indica la seva procedència i proporciona un vincle a la notícia on es va publicar.

⁵ El cost d'aquest servei per a l'any 2001 era de 40\$ per cada 15 min. de cerca del documentalista més una quantitat per cada article que es demani a text complet

Imatge 16. Arxiu fotogràfic del diari nord-americà *San Francisco Chronicle*



Imatge 17. Registre d'una fotografies de l'arxiu gràfic del diari *TheWashington Post*



El rus *Izvestia* constitueix també una excepció en el desolat panorama dels arxius fotogràfics. Aquest rotatiu compta amb una base de dades de pagament que, a l'abril del

2001, contenia al voltant de 4.200 fotografies consultables, bé mitjançant el sistema de *browsing*, o bé, a través de recerca per paraula clau. L'arxiu conté documents des de 1990, tot i que el gruix de la col·lecció correspon a fotografies dels anys 1999 i 2000.

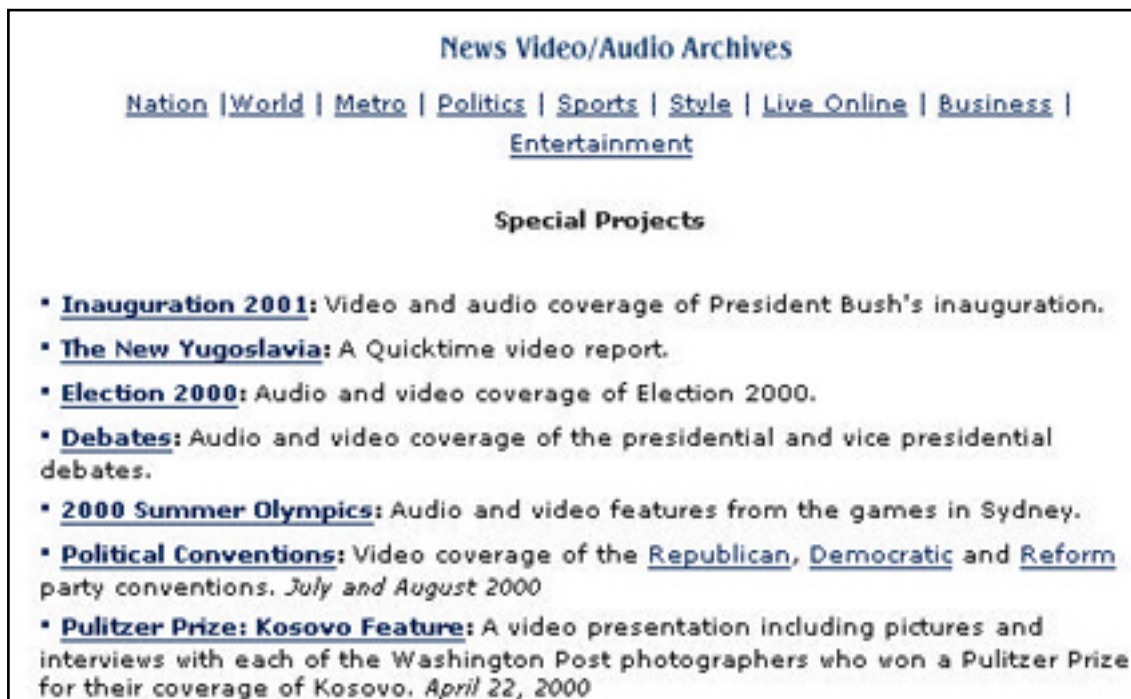
4.6.2.5. Arxius fotogràfics col·lectius

De la mateixa manera que alguns grups editorials han desenvolupat hemeroteques col·lectives, existeixen també iniciatives equivalents pel que fa als arxius d'imatges. Un bon exemple és *Newsphotos*, un servei creat amb la participació de News Limited, un dels majors grups editorials australians propietari de més d'un centenar de publicacions, i Kodak Austràlia. Proporciona un arxiu d'imatges que dona al públic en general l'oportunitat d'adquirir fotografies publicades en diversos mitjans del grup: *The Australian*, *The Herald Sun*, *The Daily Telegraph*, *The Courier Mail*, *The Advertiser*, *The Mercury*, i d'altres. L'arxiu disposa d'un sistema de cerca amb llenguatge d'interrogació que permet matisar les estratègies de recuperació mitjançant operadors booleans, truncaments, etc. L'usuari rep els resultats ordenats cronològicament i cada un dels ítems recuperats conté, a més de la fotografia, la data i el text que l'acompanyava quan va ser publicada.

4.6.2.6. Arxius d'audio i vídeo

Cada cop és més freqüent que els diaris incorporin fitxers de so i vídeo en les seves edicions digitals, sobretot com a complement de les notícies textuais que publiquen. Ara per ara, el volum acumulat d'aquests materials no planteja problemes d'accessibilitat, ja que la consulta pot fer-se de forma força eficient mitjançant el *browsing* de títols a través d'índexs. No obstant això, i donat el seu constant augment es preveu la necessitat de crear sistemes de gestió i recuperació que afavoreixin l'accessibilitat i recuperació. Diaris com *The Washington Post* (imatge 18) ja han començat a dissenyar-los. En concret ofereix un fons selectiu que arrenca de l'any 1998. No disposa encara d'un sistema de cerca per paraula clau, però els documents són classificats d'acord amb les seccions periodístiques habituals.

Imatge 18. Arxiu de vídeo i àudio del diari *TheWashington Post*



4.6.2.7. Arxius de reportatges i dossiers textuels, gràfics, sonors i multimèdia

Sota aquest epígraf genèric s'inclou la descripció de nous tipus de productes informatius produïts pels diaris com a fruit de la reelaboració o reutilització d'informació del propi mitjà, així com de fonts externes. Es parlarà de dossiers de premsa *stricto senso*, és a dir, reculls de notícies publicades sobre un esdeveniment, personalitat, institució, etc., els equivalents en format gràfic, sonor o multimèdia, així com altres productes sorgits de l'aprofitament de la interactivitat, l'hipertext i la reutilització de material periodístic. Són productes de difícil classificació perquè desdibuixen els límits entre els reportatges i els dossiers pròpiament dits, en oferir reculls de notícies, però també altres informacions, anàlisis, comentaris, etc. específicament creats. Es descriuen també els sistemes com s'organitzen actualment aquests materials per facilitar el seu accés.

Una de les formes més habituals de reutilització de materials periodístics per a la creació de nous productes informatius és l'elaboració de dossiers de premsa. En els centres de documentació dels mitjans tradicionals els dossiers de premsa són un producte característic que generalment confeccionen els professionals del centre a partir

del buidatge d'allò que publica una selecció representativa de capçaleres. El dossier és una peça clau en la pràctica periodística perquè actua com una font d'informació inestimable. Les tecnologies i l'entorn digital han permès millorar la seva qualitat i actualment es poden elaborar productes de major riquesa on s'integra informació de naturalesa variada. Des de la irrupció dels mitjans en la Xarxa els dossiers han multiplicat les seves funcions. De ser eines de treball destinades a l'ús exclusiu dels professionals, han esdevingut productes informatius consultats pels lectors. El seu atractiu rau en el fet que l'usuari té accés així a reculls de notícies i informacions addicionals, especialment seleccionades i reunides per ser oferides en un únic producte.

Un bon exemple de dossiers integrats bàsicament per notícies editades pel propi mitjà, acompanyades de materials complementaris com selecció de recursos digitals sobre el tema, cronologies, mapes, etc. el constitueix el diari francès *Le Monde*. *Financial Times* (imatge 19) manté una interessant col·lecció de dossiers de companyies i personalitats vinculades al món de l'empresa i les finances que inclou, a més d'informacions publicades, dades biogràfiques i fotografies. La consulta d'aquest fons es fa, en ambdós casos, a través del *browsing*, seleccionant el tema, nom de la persona o empresa en un llistat.

Imatge 19. Index dels dossiers de personalitats del món empresarial de *Financial Times*

